GENERALINIO ADVOKATO
NILS WAHL IŠVADA,
pateikta 2015 m. vasario 12 d.[1]

**Byla C-583/13 P**

**Deutsche Bahn AG,**
**DB Mobility Logistics AG,**
**DB Energie GmbH,**
**DB Netz AG,**
**DB Schenker Rail GmbH,**
**DB Schenker Rail Deutschland AG,**
**Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße mbH (DUSS)**
**prieš**

**Europos Komisiją**

„Apeliacinis skundas — Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalis ir 28 straipsnis — Komisijos įgaliojimai atlikti patikrinimus — Pagrindinė teisė į privačių patalpų neliečiamumą — Pagrindinė teisė į veiksmingą teisminę kontrolę — Sprendimas Dow Benelux — Įrodinėjimo pareiga — Komisijos atliktos neteisėtos kratos pasekmės“

1. Teisinė apsauga nuo nepagrįstų privataus būsto kratų, kurias atlieka teisėsaugos institucijos, paprastai yra laikoma vienu iš principų, kuriuo remiantis daromas skirtumas tarp teisinės valstybės principu pagrįstos visuomenės ir kitų, labiau represinių, valdymo formų.

2. Vis dėlto visuotinai pripažįstama, kad net teisinės valstybės principu besivadovaujančiose bendruomenėse, kaip antai Europos Sąjungoje, valdžios institucijoms būtina suteikti veiksmingus tyrimo įgaliojimus, kad jos galėtų tirti įtariamus pažeidimus.

3. Todėl teisės aktuose reikia nustatyti pusiausvyrą tarp teisės į privatumą ir veiksmingos teisėsaugos sistemos.

4. Nagrinėjamoje byloje keliamas klausimas, ar Sąjungos konkurencijos teisėje nustatyta veiksmingų tyrimo priemonių poreikio ir teisės į apsaugą nuo nepagrįstų kratų pusiausvyra. Tiksliau tariant, Teisingumo Teismo prašoma atsakyti į šiuos du klausimus: i) ar šiuo metu Reglamente (EB) Nr. 1/2003[2] nustatyta Europos Sąjungos patikrinimų sistema yra suderinama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 ir 47 straipsniais; ir ii) kokios pasekmės kyla pagal tą sistemą Komisijai atlikus neteisėtą kratą?

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205).

## I – **Teisinis pagrindas**

5. Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnyje („Komisijos įgaliojimai atlikti patikrinimus“) nurodyta:

„1. Komisija, atlikdama šiuo reglamentu jai skirtas pareigas, gali atlikti visus reikiamus įmonių ir įmonių asociacijų patikrinimus.

2. Pareigūnai ir kiti lydintieji asmenys, Komisijos įgalioti atlikti patikrinimus, turi teisę:

a) patekti į bet kurias įmonių ir įmonių asociacijų patalpas, teritoriją ir transporto priemones;

b) tikrinti knygas ir kitus veiklos dokumentus, kokioje laikmenoje jie bebūtų saugomi;

c) paimti ar gauti tokių knygų ar dokumentų kopijas ar išrašus bet kokia forma;

<...>

4. Įmonės ir įmonių asociacijos turi leisti atlikti patikrinimus, nurodytus Komisijos sprendimu. Sprendime nurodomas patikrinimo objektas ir tikslas, paskiriama patikrinimo pradžios data ir nurodomos nuobaudos, numatytos 23 ir 24 straipsniuose, bei teisė į sprendimo peržiūrėjimą Teisingumo Teisme. <...>

<...>

6. Jei Komisijos įgalioti pareigūnai ir kiti lydintieji asmenys nustato, kad įmonė priešinasi pagal šį straipsnį atliekamam patikrinimui, suinteresuota valstybė narė suteikia jiems reikiamą paramą, kur tinkamai pasirūpindama policijos ar kitos teisėsaugos institucijos pagalba, kad jie galėtų atlikti patikrinimą.

7. Jei 6 straipsnio dalyje numatytai paramai suteikti pagal nacionalines taisykles reikia teisminės institucijos leidimo, dėl tokio leidimo turi būti kreipiamasi. Dėl tokio leidimo gali būti kreipiamasi ir kaip dėl atsargumo priemonės.

8. Jei kreipiamasi dėl 7 straipsnio dalyje numatyto leidimo, nacionalinė teisminė institucija patikrina, ar Komisijos sprendimas autentiškas ir ar numatytos prievartos priemonės nėra savavališkos ar perdėtos atsižvelgiant į patikrinimo objektą. Kontroliuodama prievartos priemonių proporcingumą nacionalinė teisminė institucija gali paprašyti Komisijos tiesiogiai ar per valstybės narės konkurencijos instituciją išsamių paaiškinimų, ypač dėl to, kokiu pagrindu Komisija įtaria esant [SESV 101 ir 102 straipsnių] pažeidimą, ir dėl įtariamo pažeidimo sunkumo bei įmonės dalyvavimo pažeidime pobūdžio. Nacionalinė teisminė institucija neturi teisės abejoti dėl patikrinimo būtinumo ar reikalauti, kad jai būtų pateikta Komisijos byloje saugoma informacija. Komisijos sprendimo teisėtumą turi teisę tikrinti tik Teisingumo Teismas.“

6. Be to, Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad:

„Nepažeidžiant 12 ir 15 straipsnių nuostatų, pagal 17–22 straipsnius surinkta informacija naudojama tik tam tikslui, kuriam ji buvo gauta.“

## II – **Bylos aplinkybės**

7. 2011 m. Komisija priėmė tris sprendimus, kurių kiekviename buvo nurodyta atlikti *Deutsche Bahn AG* ir kelių jos dukterinių bendrovių (*DB Mobility*, *DB Netz AG*, *DB Energie GmbH*, *DB Schenker Rail GmbH*, *DB Schenker Rail Deutschland AG* ir *Deutsche Umschlagegesellschaft Schiene-Straße mbH*) (toliau kartu vadinama *Deutsche Bahn*, arba apeliantėmis) patalpų patikrinimus. *Deutsche Bahn* yra įmonė, kurios veikla apima krovinių ir keleivių gabenimą tarptautiniu ir nacionaliniu mastu, logistikos sektorių ir šalutinių paslaugų teikimą geležinkelių transporto srityje.

8. Apie pirmą sprendimą atlikti patikrinimą [3] *Deutsche Bahn* buvo pranešta 2011 m. kovo 29 d., kai Komisijos inspektoriai reikalavo leisti patekti į *Deutsche Bahn* patalpas Berlyne, Frankfurte prie Maino ir Maince (Vokietija). Sprendimas buvo susijęs su galimai nepagrįstu lengvatiniu režimu, kurį *DB Energie* taikė kitoms *Deutsche Bahn* dukterinėms bendrovėms leisdama naudotis traukos elektros energijos tiekimo nuolaidų sistema (toliau – pirmas įtariamas pažeidimas).

9. Atlikdami patikrinimus Komisijos inspektoriai *Deutsche Bahn* patalpose rado dokumentus, kuriuose, Komisijos manymu, galėjo būti kito antikonkurencinio elgesio įrodymų (toliau – DUSS dokumentai), todėl 2011 m. kovo 31 d. *Deutsche Bahn* buvo pranešta apie antrą sprendimą atlikti patikrinimą (toliau – antras sprendimas atlikti patikrinimą), nors tuo metu dar buvo vykdomas pirmasis patikrinimas. Antras sprendimas atlikti patikrinimą buvo susijęs su įtariamais konkurencijos pažeidimais, kuriuos *Deutsche Umschlagegesellschaft Schiene-Straße* (toliau – DUSS) padarė *Deutsche Bahn* valdomą infrastruktūrą panaudodama strateginiais tikslais (toliau – antras įtariamas pažeidimas) [4].

10. Pirmasis patikrinimas baigtas 2011 m. kovo 31 d., o antrasis – 2011 m. balandžio 1 d.

11. Vėliau buvo priimtas papildomas sprendimas atlikti patikrinimą (toliau – trečias sprendimas atlikti patikrinimą) [5], apie kurį *Deutsche Bahn* pranešta 2011 m. liepos 26 d. Trečiame sprendime atlikti patikrinimą taip pat buvo nurodyti įtariami DUSS padaryti konkurencijos pažeidimai. Trečiasis patikrinimas atliktas 2011 m. liepos 26–29 d.

## III – **Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas**

12. Atlikus patikrinimus, *Deutsche Bahn* Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį Komisijai, jame prašė panaikinti tris sprendimus atlikti patikrinimus (toliau – ginčijami sprendimai) remdamasi tuo, kad šiais sprendimais buvo pažeista *Deutsche Bahn* teisė į privatumą, teisė į veiksmingą teisminę gynybą, teisė į gynybą ir proporcingumo principas.

13. 2013 m. rugsėjo 6 d. sprendimu sujungtose bylose T-289/11, T-290/11 ir T-521/11 *Deutsche Bahn ir kt. prieš Komisiją* (toliau – skundžiamas sprendimas) [6] Bendrasis Teismas visiškai atmetė šiuos ieškinius ir priteisė iš *Deutsche Bahn* bylinėjimosi išlaidas.

3 — 2011 m. kovo 14 d. Sprendimas C(2011) 1774.

4 — 2011 m. kovo 30 d. Sprendimas C(2011) 2365.

5 — 2011 m. liepos 14 d. Sprendimas C(2011) 5230.

6 — EU:T:2013:404.

## IV – **Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai**

14. 2013 m. lapkričio 18 d. Teisingumo Teismui pateiktame apeliaciniame skunde apeliantės Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą,

— panaikinti ginčijamus sprendimus,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

15. Komisija savo ruožtu Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą,

— priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

16. Pastabas raštu, kuriomis pritaria Komisijos pozicijai, pateikė Ispanijos vyriausybė ir ELPA priežiūros institucija, jų atstovai dalyvavo žodiniuose ginčuose 2014 m. gruodžio 4 d. surengtame teismo posėdyje; šiame posėdyje taip pat dalyvavo apeliančių ir Komisijos atstovai.

## V – **Apeliacinio skundo pagrindų vertinimas**

17. Apeliantės nurodė keturis apeliacinio skundo pagrindus; juos nagrinėsiu paeiliui. Tačiau prieš pradėdamas nagrinėti šiuos pagrindus trumpai aptarsiu kai kuriuos pagrindinius Reglamente Nr. 1/2003 nustatytos sistemos aspektus, susijusius su Komisijos patikrinimais.

### A – *Įžanga*

18. Komisijos atliekamų įmonės patalpų patikrinimo teisėtumas priklauso nuo Komisijos sprendimo, kuriuo nurodoma įmonei leisti atlikti patikrinimą, turinio. Pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalį sprendime turi būti „nurodomas patikrinimo objektas ir tikslas“. Savo praktikoje Teisingumo Teismas atitinkamai pažymėjo, kad Komisija iš esmės turi pareigą kuo tiksliau nurodyti, ko bus siekiama ir kokius klausimus apims atliekamas tyrimas, tačiau ji neprivalo aiškiai apibrėžti atitinkamos rinkos, tiksliai nurodyti tariamų pažeidimų teisinio pobūdžio ar laikotarpio, kuriuo jie buvo padaryti[7]. Aiškindamas tą pareigą nurodyti konkrečius motyvus Teisingumo Teismas nuosekliai laikosi nuomonės, kad tai yra „esminis reikalavimas ne tik siekiant parodyti numatomo įsikišimo į atitinkamų įmonių veiklą pagrįstumą, tai taip pat leidžia joms suprasti pareigos bendradarbiauti apimtį, kartu užtikrinant jų teisę į gynybą“[8].

19. Kita vertus, kalbant apie pareigas, susijusias su ne verslo patalpomis (Reglamento Nr. 1/2003 21 straipsnis), pažymėtina, kad jeigu įmonėje atliekamas patikrinimas pagal to reglamento 20 straipsnį, Komisija neturi nurodyti jokių konkrečių įtarimų, susijusių su tos įmonės padarytu pažeidimu: Komisijai pakanka tik įtarti, kad įmonė gali turėti svarbios informacijos.

20. Atsižvelgiant į nurodytus reikalavimus, galima teigti, kad Komisijos sprendimui iš esmės nėra taikoma *ex ante* teisminė kontrolė. Papildoma sprendimo atlikti patikrinimą teisminė kontrolė atliekama tik tais atvejais, kai yra numatytos priverstinės priemonės, o pagal taikomą nacionalinę teisę šiuo tikslu reikalaujama iš anksto gauti teismo leidimą. Tačiau, atsižvelgiant į Reglamento

7 — Be kita ko, žr. Sprendimo *Nexans ir Nexans France / Komisija*, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 36 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

8 — Ten pat, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

Nr. 1/2003 20 straipsnio 8 dalyje tokiai teisminei kontrolei nustatytus apribojimus, atrodo mažai tikėtina, kad nacionalinis teismas nagrinėjamoje byloje atsisakytų išduoti leidimą taikyti prievartos priemones. Net jei taip nutiktų, atitinkamos įmonės atsisakymas leisti atlikti patikrinimą bet kuriuo atveju galėtų būti baudžiamas pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 ir 24 straipsnius [9].

21. Pagal Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnį bet koks per patikrinimą paimtas dokumentas ar surinkta informacija (išskyrus šiame reglamente nustatytas išimtis) turi būti naudojami tik tam tikslui, kuriam jie buvo gauti. Kaip yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, šiuo reikalavimu siekiama apsaugoti atitinkamų įmonių teisę į gynybą. Ši teisė būtų labai pažeista, jeigu Komisija galėtų panaudoti prieš įmones per patikrinimą gautus įrodymus, kurie nėra susiję su šio konkretaus patikrinimo objektu ar tikslu [10].

22. Tačiau, kaip Teisingumo Teismas nurodė Sprendime *Dow Benelux*, minėta nuostata nedraudžia Komisijai pradėti tyrimo siekiant patikrinti arba papildyti informaciją, kurią ji atsitiktinai rado atlikdama kitą patikrinimą, jeigu tokia informacija rodo, kad galėjo būti padarytas kitų Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimas. Draudimas Komisijai pradėti tokį tyrimą reikštų nereikalingą jos tyrimo įgaliojimų ribojimą, nes už galimą pažeidimą atsakinga įmonė, pradėjus naują tyrimą, gali laisvai ir visapusiškai naudotis savo teise į gynybą [11]. Todėl nėra jokio draudimo naudoti atsitiktinai rastą informaciją, jeigu pradedamas naujas tyrimas, atliekamas pagal Reglamentą Nr. 1/2003.

23. Galiausiai Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad įmonė, kurioje Komisijos sprendimu buvo atliktas patikrinimas, Sąjungos teismuose gali ginčyti šį sprendimą atlikti patikrinimą. Panaikinus sprendimą, Komisija, siekdama tęsti procesą dėl įtariamo Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimo, negali naudoti jokių dokumentų ar kitų įrodymų, kuriuos gavo atlikdama tą tyrimą, o jeigu ji nepaiso šio draudimo, Sąjungos teismai gali panaikinti tokį sprendimą dėl pažeidimo tiek, kiek jis yra pagrįstas tokiais įrodymais [12].

24. Atsižvelgdamas į išdėstytas aplinkybes, įvertinsiu keturis apeliacinio skundo pagrindus.

## B – *Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas*

25. Nurodydamos pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino ir taikė pagrindinę teisę į privačių patalpų neliečiamumą, kuri garantuojama Chartijos 7 straipsnyje ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 8 straipsnyje.

26. Skundžiamo sprendimo 42–102 punktuose Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į nusistovėjusią Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT, arba Strasbūro teismas) praktiką, nurodė, kad priimtinas apsaugos nuo EŽTK 8 straipsnyje nustatytų teisių ribojimo lygis yra susijęs su teisine sistema ir griežtais apribojimais. Bendrasis Teismas toliau aiškino, kad egzistuoja penkių kategorijų apsaugos priemonės: i) motyvų, kuriais grindžiami sprendimai atlikti patikrinimus, nurodymas; ii) Komisijai atliekant patikrinimus taikomi apribojimai; iii) draudimas Komisijai atlikti patikrinimą jėga; iv) nacionalinių valdžios institucijų įsikišimas; ir v) egzistuojančios *ex post facto* teisių gynimo priemonės. Išnagrinėjęs faktines aplinkybes ir Reglamente Nr. 1/2003 nustatytas taisykles Bendrasis Teismas priėjo prie išvados, kad nagrinėjamose bylose buvo užtikrintos visos penkios apsaugos

9 — Nustačius, kad įmonė pažeidė ES konkurencijos taisykles, didesnės baudos gali būti skiriamos net ir delsiant bendradarbiauti su Komisija; žr., pvz., Sprendimo *Koninklijke Wegenbouw Stevin / Komisija*, T-357/06, EU:T:2012:488, 220–240 punktus.

10 — Žr. Sprendimo *Roquette Frères*, C-94/00, EU:C:2002:603, 48 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

11 — Žr. Sprendimo *Dow Benelux / Komisija*, 85/87, EU:C:1989:379 (*Dow Benelux*), 17–19 punktus. Taip pat žr. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P iki C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582 (*PVC*), 301 punktą.

12 — Žr. Sprendimo *Roquette Frères*, EU:C:2002:603, 49 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

priemonių kategorijos. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, Bendrasis Teismas atmetė pirmojoje instancijoje nurodytą pagrindą, kuriame teigiama, kad, remiantis tuo, jog dėl Komisijos patikrinimų nebuvo išduotas išankstinis teismo leidimas, buvo tariamai pažeista teisė į privačių patalpų neliečiamumą.

27. Iš esmės apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas neteisingai aiškino EŽTT praktiką dėl EŽTK 8 straipsnio, pagal kurią esant situacijai, kuri iš esmės susijusi su ginčijamais sprendimais, Komisija turi pareigą iš anksto gauti Bendrojo Teismo arba nacionalinio teismo leidimą. Viena vertus, Bendrasis Teismas, apeliančių manymu, klaidingai aiškino EŽTT sprendimus *Colas Est*,[13] *Liotard Frères*[14] ir *Canal Plus*[15], atsižvelgiant į tai, kad išankstinio teismo leidimo nebuvimas buvo tik vienas iš elementų, į kurį atsižvelgė EŽTT nuspręsdamas, kad buvo pažeistas EŽTK 8 straipsnis. Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas turėjo laikytis nuomonės, jog išankstinis teismo leidimas yra pagrindinis veiksnys, kuriuo grindžiamos EŽTT išvados. Be to, jų nuomone, Bendrasis Teismas klaidingai aiškino sprendimus *Harju*[16] ir *Heino*[17] nurodydamas, kad išankstinio leidimo nebuvimą galėtų „atsverti“ išsami *ex post* teisminė kontrolė. Tiesą sakant, šiose dviejose bylose valdžios institucijų veiksmai buvo pagrįsti skubos motyvais. Atsižvelgdamas į tai, kad Komisija nagrinėjamose bylose nesiekė iš anksto gauti teismo leidimo, nepaisant to, kad nebuvo skubos, Bendrasis Teismas turėjo prieiti prie išvados, kad ji veikė pažeisdama proporcingumo principą.

28. Komisija, kuriai pritaria ELPA priežiūros institucija ir Ispanijos vyriausybė, atsikerta, kad Bendrasis Teismas teisingai įvertino ginčijamų sprendimų suderinamumą su pagrindine teise į privačių patalpų neliečiamumą ir nesuklydo šiuo atžvilgiu aiškindamas EŽTT praktiką.

29. Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas iš esmės susijęs su klausimu, ar dabartinė Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalyje nustatyta ES patikrinimų sistema yra suderinama su pagarba pagrindinei teisei į privačių patalpų neliečiamumą, kaip nustatyta Chartijos 7 straipsnyje ir EŽTK 8 straipsnyje. Teisingumo Teismo visų pirma prašoma nustatyti, ar Komisijai paprastai (bent jau tais atvejais, kai jai nebūtina veikti skubiai) reikėtų *ex ante* gauti teismo leidimą.

30. Pritardamas Komisijai, Ispanijos vyriausybei ir ELPA priežiūros institucijai manau, kad Bendrasis Teismas teisingai aiškino ir taikė apeliančių nurodytus EŽTT sprendimus. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į dabartinę Strasbūro teismo praktiką, negalima teigti, kad, kaip nurodo apeliantės, siekiant apsaugoti EŽTK 8 straipsnyje nustatytas teises, konkurencijos institucija prieš pradėdama atlikti patikrinimus įmonių patalpose visada turi gauti teismo leidimą. Taip pat negalima teigti, kad proporcingumo sumetimais tokio leidimo galima neprašyti tik tais atvejais, kai valdžios institucijos gali pagrįsti būtinybę imtis skubių veiksmų.

31. Iš pradžių reikėtų priminti, kad, kalbant apie EŽTK 8 straipsnio 1 dalyje nustatytų garantijų taikymą juridiniams asmenims, pvz., įmonėms, pažymėtina, kad Strasbūro teismas atsargiai vertino galimybę juridinius asmenis visiškai prilyginti fiziniams asmenims[18], o įmonių patalpas traktuoti taip pat kaip ir privatų būstą. Tiesą sakant, EŽTT, pradedant Sprendimu *Niemietz*[19], ne kartą nurodė, kad valdžios institucijos taip pat gali turėti teisę platesniu mastu riboti 8 straipsniu saugomas teises, kai kalbama apie profesines ir verslo patalpas.

13 — EŽTT sprendimas *Société Colas Est ir kiti / Prancūzija*, Nr. 37971/97, ECHR 2002-III.

14 — EŽTT sprendimas *Société Métallurgique Liotard Frères / Prancūzija*, Nr. 29598/08, ECHR 2011.

15 — EŽTT sprendimas *Société Canal Plus ir kiti / Prancūzija*, Nr. 29408/08, ECHR 2010.

16 — EŽTT sprendimas *Harju / Suomija*, Nr. 56716/09, ECHR 2011.

17 — EŽTT sprendimas *Heino / Suomija*, Nr. 56720/09, ECHR 2011.

18 — Žr., pvz., EŽTT sprendimo *Bernh Larsen Holding AS / Norvegija*, Nr. 24117/08, 159 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką, ECHR 2013.

19 — 1992 m. gruodžio 16 d. sprendimo *Niemietz / Vokietija* 31 punktas, A serija, Nr. 251-B. Taip pat žr. 13 išnašoje minėtą Sprendimą *Société Colas Est ir kiti / Prancūzija*.

32. Antra, dar svarbiau, skirtingai nei apeliantės, nesuprantu, kaip minėti EŽTT sprendimai *Colas Est*, *Liotard Frères* ir *Canal Plus* galėtų būti aiškinami kaip reikalaujantys, kad konkurencijos institucija paprastai siektų gauti tokį išankstinį teismo leidimą, nes priešingu atveju ji pažeistų EŽTK 8 straipsnį. Manęs taip pat neįtikina argumentas, kad sprendimai *Harju* ir *Heino* šiai bylai nereikšmingi.

33. Pirmiausia būtina nurodyti, kad Sprendimas *Colas Est* susijęs būtent su EŽTK 8 straipsnio pažeidimu, o sprendimuose *Liotard Frères* ir *Canal Plus* Strasbūro teismas dėmesį sutelkė vien į įtariamą EŽTK 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą. Todėl apeliantės negali Bendrojo Teismo pagrįstai kritikuoti dėl to, kad jis, nagrinėdamas su Chartijos 7 straipsnio pažeidimu susijusią pagrindo dalį, rėmėsi tik Sprendimu *Colas Est*.

34. Bet kuriuo atveju man atrodo, kad Bendrasis Teismas atliko išsamią visų šių sprendimų analizę ir padarė teisingą išvadą, kad išankstinio leidimo nebuvimas buvo tik vienas iš veiksnių, į kurį atsižvelgė EŽTT šiose bylose priimdamas sprendimą dėl šalių nurodytų EŽTK pažeidimų [20]. Iš tikrųjų Strasbūro teismas tokį sprendimą visais atvejais priėmė remdamasis bendru visų svarbių teisinių ir faktinių aplinkybių kiekvienoje byloje įvertinimu. Konkrečiau tariant, šis teismas, be kita ko, nagrinėjo kompetentingai valdžios institucijai suteiktų įgaliojimų apimtį, aplinkybes, kuriomis buvo ribojama pagrindinė teisė, ir tai, ar atitinkamoje teisinėje sistemoje buvo numatytos skirtingos apsaugos priemonės, taip pat, ir tai dar svarbiau, galimybę atlikti veiksmingą *ex post* teisminę kontrolę.

35. Atrodo, kad du neseniai priimti EŽTT sprendimai, kurie buvo susiję būtent su įtariamais EŽTK 8 straipsnio pažeidimais, patvirtina šį nurodytos teismo praktikos aiškinimą.

36. Byloje *Bernh Larsen* EŽTT buvo prašoma priimti sprendimą dėl to, ar EŽTK 8 straipsniu buvo panaikinta galimybė Norvegijos mokesčių inspekcijoms iš trijų įmonių, kuriose atliekamas mokesčių auditas, reikalauti mokesčių inspekcijai tyrimo atlikimo tikslais pateikti atsarginę kompiuterio serveryje esančių duomenų kopiją. Strasbūro teismas atkreipė dėmesį į tai, kad toks reikalavimas, nors ir neprilygsta areštui baudžiamojoje byloje arba priverstiniam vykdymui su galimybe taikyti baudžiamąsias sankcijas, buvo teisiškai privalomas trims įmonėms, kurioms galėjo būti skirtos administracinės sankcijos, jeigu jos nesilaikytų tokio reikalavimo. Atitinkamai EŽTT nustatė, kad dėl pateikto reikalavimo buvo ribojamos tų įmonių teisės, susijusios su pagarba jų buveinėms ir susirašinėjimo slaptumu. Tačiau, nepaisydamas to, kad nė viena teisminė institucija iš anksto neišdavė leidimo pateikti tokį reikalavimą, EŽTT padarė išvadą, kad toks ribojimas buvo pagrįstas. Be kitų veiksnių, šis teismas atsižvelgė į tai, kad pagal nacionalinės teisės aktus atitinkamų institucijų įgaliojimams buvo taikomi griežti apribojimai, be to, juose buvo numatytos veiksmingos ir tinkamos apsaugos nuo piktnaudžiavimo priemonės [21].

37. Neseniai priimtame Sprendime *Delta Pekárny* EŽTT nagrinėjo, ar Čekijos nacionalinės konkurencijos institucijai 2003 m. įmonės patalpose atliekant patikrinimą buvo pažeistas EŽTK 8 straipsnis. Strasbūro teismas nustatė, kad atitinkamoje įmonėje atliekant ginčijamą patikrinimą buvo pažeista teisė į patalpų neliečiamumą. Toks pažeidimas nustatytas atsižvelgiant į tai, kad sprendimui, kuriuo buvo leidžiama atlikti patikrinimą, nebuvo galima taikyti veiksmingos *ex ante* arba *ex post* teisminės kontrolės. Pažymėtina, kad patikrinimo teisėtumą pareiškėjai galėjo ginčyti tik byloje, kurioje nagrinėtos kompetentingos valdžios institucijos padarytos esminės išvados. Šiomis aplinkybėmis klausimai, kaip antai patikrinimo būtinumas, trukmė ar taikymo sritis, taip pat jo proporcingumas, negalėjo būti teisminės kontrolės dalykas [22].

20 — Visų pirma žr. skundžiamo sprendimo 64–73 ir 108–110 punktus.

21 — 18 išnašoje mintas Sprendimas *Bernh Larsen Holding AS ir kiti / Norvegija*.

22 — EŽTT sprendimas *Delta Pekárny* AS / *Čekijos Respublika*, Nr. 97/11, 82–94 punktai, ECHR 2013.

38. Svarbu ir tai, kad Sprendime *Delta Pekárny* EŽTT aiškiai nurodė, kad išankstinio teismo leidimo nebuvimas gali būti kompensuojamas atliekant veiksmingą *ex post* teisminę kontrolę, kai nagrinėjami visi teisės ir fakto klausimai. Šiomis aplinkybėmis EŽTT, be kita ko, pateikė aiškią nuorodą į savo Sprendimą *Harju*, kurio ryšį su šia byla, kaip nurodyta, ginčijo apeliantės[23]. EŽTT sprendime *Bernh Larsen* padarė panašią išvadą, kad EŽTK 8 straipsnis nebuvo pažeistas, nors šioje byloje net nebuvo nagrinėjama, ar valdžios institucijų veiksmus buvo galima pagrįsti kokiais nors skubos motyvais.

39. Tuo remdamasis privalau daryti išvadą, kad aiškindamas apeliančių nurodytą EŽTT praktiką Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos. Šis teismas taip pat nepadarė teisės klaidos minėtą teismo praktiką taikydamas nagrinėjamoje byloje.

40. Iš tikrųjų pagal Europos Sąjungos sistemą tinkamas pagrindinės teisės į patalpų neliečiamumą apsaugos lygis užtikrinamas per *ex post* teisminę kontrolę, kurią gali atlikti Sąjungos teismai. Mano nuomone, nėra jokios abejonės, kad Sąjungos teismų jurisdikcija apima visus teisės ir fakto aspektus, kurie gali būti svarbūs siekiant kontroliuoti sprendimų atlikti patikrinimus teisėtumą[24], kaip nurodyta sprendimuose *Chalkor* ir *KME Germany*[25]. Be to, kaip nurodyta šios išvados 23 punkte, panaikinus sprendimą atlikti patikrinimą, Komisijai draudžiama naudotis per šį patikrinimą rastais dokumentais.

41. Todėl man atrodo, kad apeliantės neįrodė jokio EŽTK 8 straipsnio pažeidimo. Be to, jos neteigia, kad Chartijos 7 straipsnyje gali būti nustatyti griežtesni apsaugos standartai, palyginti su EŽTK[26]. Bet kuriuo atveju Sąjungos pirminėje ar antrinėje teisėje neradau jokių nuostatų, kuriomis remiantis būtų galima daryti tokią išvadą. Tiesą sakant, Chartijos 7 straipsnio formuluotė labai panaši į EŽTK 8 straipsnio 1 dalies formuluotę. Be to, Reglamente Nr. 1/2003 išankstinio teismo leidimo aiškiai reikalaujama tik tais atvejais, kai patikrinimai atliekami pagal to reglamento 21 straipsnį, todėl šitaip netiesiogiai pašalinamas poreikis gauti tokį leidimą atliekant patikrinimus pagal reglamento 20 straipsnio 4 dalį.

42. Dėl šių priežasčių laikausi nuomonės, kad atmetęs apeliančių pagrindus, susijusius su jų teisės į verslo patalpų neliečiamumą pažeidimu, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos. Todėl siūlau Teisingumo Teismui atmesti pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą.

## C – *Antrasis apeliacinio skundo pagrindas*

43. Nurodydamos antrąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino ir taikė pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę gynybą, kuri nustatyta Chartijos 47 straipsnyje.

44. Komisija ir įstojusios į bylą šalys ginčija šiuos argumentus.

45. Man atrodo, kad antrajame apeliacinio skundo pagrinde iš esmės pakartojami pirmojo apeliacinio skundo pagrindo argumentai. Apeliantės teigia vien tai, kad dėl išankstinio teismo leidimo atlikti patikrinimus nebuvimo įmonės netenka tinkamos teisminės gynybos, ir taip pažeidžiama Chartijos 47 straipsniu ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi garantuojama teisė. Šiuo atveju apeliantės dar kartą pateikia nuorodas į minėtus EŽTT sprendimus *Colas Est*, *Canal Plus* ir *Liotard Frères*[27] .

23 — Ten pat, 83, 87, 92 ir 93 punktai.

24 — Žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados byloje *Nexans ir Nexans France / Komisija*, C-37/13 P, EU:C:2014:223, 85 punktą.

25 — Žr. Sprendimą *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, ir Sprendimą *KME ir kiti / Komisija*, C-272/09 P, EU:C:2011:810.

26 — Žr. Chartijos 52 straipsnio 3 dalies paskutinį sakinį, kuriame nurodyta, kad „Ši nuostata nekliudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą [nei ta, kuri nustatyta EŽTK]“.

27 — Nurodyta 13–15 išnašose. Šiomis aplinkybėmis noriu atkreipti dėmesį į tai, kad apeliantės aiškiai nenurodė, dėl kokių priežasčių Sprendimas *Colas Est* būtų svarbus šiomis aplinkybėmis, nes, kaip jau nurodyta, jis susijęs tik su teisės į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą (EŽTK 8 straipsnis) pažeidimu.

46. Todėl pakanka dar kartą pakartoti tai, kas jau paaiškinta: įmonės, kuriose buvo atliktas patikrinimas, Sąjungos teismuose gali ginčyti Komisijos priimto sprendimo atlikti patikrinimą teisėtumą. Tokį teisminį procesą galima pradėti netrukus po to, kai įmonei pranešama apie Komisijos sprendimą (paprastai prasidėjus patikrinimui), be to, tokiu atveju nebūtina laukti, kol Komisija priims galutinį sprendimą dėl įtariamo Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimo.

47. Be to, nėra jokios abejonės, kad Sąjungos teismai turi įgaliojimus persvarstyti visus sprendimų atlikti patikrinimus teisės ir fakto aspektus, įskaitant tai, ar Komisija tinkamai naudojosi savo diskrecija, ir visiškai arba iš dalies panaikinti tokius sprendimus dėl visų aspektų [28].

48. Šie aspektai parodo esminį šioje byloje nagrinėjamos Europos Sąjungos sistemos ir nacionalinių sistemų, kurias EŽTT nagrinėjo *Canal Plus* ir *Liotard Frères* bylose, skirtumą. Tose bylose nustatydamas EŽTK 6 straipsnio 1 dalies pažeidimo faktą Strasbūro teismas savo sprendimus grindė dviem esminiais aspektais: i) įmonės galėjo ginčyti sprendimą atlikti patikrinimą tik pateikdamos skundą *dėl teisės klausimo* (kasacinį skundą), kuriame jos negalėjo ginčyti sprendimą pagrindžiančių faktinių aplinkybių [29]; ir ii) sprendimas atlikti patikrinimą galėjo būti ginčijamas tik kartu su galutiniu konkurencijos institucijos sprendimu, o tai reiškia, kad apskųsto sprendimo atlikti patikrinimą likimas nebūtų aiškus ir bet kuriuo atveju sprendimas dėl jo gali būti priimtas po kelerių metų [30].

49. Šias aplinkybes Bendrasis Teismas aiškiai paaiškino skundžiamo sprendimo 109–112 punktuose.

50. Vėl nematau priežasčių – ir apeliantės nebandė jų kaip nors paaiškinti Teisingumo Teismui, – dėl kurių šiuo atžvilgiu Chartijos 47 straipsnį reikėtų aiškinti kaip nustatantį aukštesnius standartus Europos Sąjungoje, palyginti su standartais, kuriuos vadovaudamasis EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi nurodė Strasbūro teismas.

51. Dėl nurodytų priežasčių, mano manymu, vien tai, kad teisminė kontrolė atliekama *ex post*, atrodo, nereiškia teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimo.

52. Todėl darau išvadą, kad sprendimai atlikti patikrinimus gali būti persvarstomi teismuose, jei laikomasi Chartijos 47 straipsnyje nustatytų veiksmingumo standartų. Todėl aiškindamas ir taikydamas šį principą Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos. Atitinkamai antrasis apeliacinio skundo pagrindas taip pat turėtų būti atmestas.

## D – *Trečiasis apeliacinio skundo pagrindas*

53. Nurodydamos trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas suklydo teigdamas, kad per pirmąjį patikrinimą DUSS dokumentai buvo „rasti atsitiktinai“, kaip išaiškinta Sprendime *Dow Benelux* [31]. Iš tiesų Komisija pripažino, kad patikrinimą atliekantys jos darbuotojai buvo iš anksto informuoti apie skundo dėl kito apeliančių padaryto konkurencijos taisyklių pažeidimo pateikimo faktą. Apeliantės teigė, kad tai buvo pažeidimas, kuris turėjo įtakos jų galimybei pasinaudoti teise į gynybą.

54. Komisija visų pirma ginčija šio apeliacinio skundo pagrindo priimtinumą, atsižvelgdama į tai, kad apeliantės ginčija Bendrojo Teismo padarytą faktinėmis aplinkybėmis grindžiamą išvadą. Bet kuriuo atveju Komisija mano, kad apeliančių pateikti argumentai yra nepagrįsti.

28 — Žr. šios išvados 40 punkte nurodytą teismo praktiką. Dėl EŽTT praktikos visų pirma žr. EŽTT sprendimo *Menarini Diagnostics Srl / Italija*, Nr. 43509/08, 57–67 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką, ECHR 2011.

29 — Žr. 15 išnašoje minėto Sprendimo *Société Canal Plus ir kiti / Prancūzija* 37 punktą ir 14 išnašoje minėto Sprendimo *Société Métallurgique Liotard Frères / Prancūzija* 18 ir 19 punktus.

30 — Žr. 15 išnašoje minėto Sprendimo *Société Canal Plus ir kiti / Prancūzija* 40 punktą.

31 — EU:C:1989:379.

1. Priimtinumas

55. Man atrodo, kad pirminis prieštaravimas, kuriame teigiama, kad šis pagrindas yra nepriimtinas, turėtų būti atmestas. Iš esmės apeliantės kritika Bendrajam Teismui yra susijusi ne su tuo, kad DUSS dokumentai buvo rasti atsitiktinai, bet su tuo, kad jie negali būti tokiais laikomi, kaip išaiškinta Sprendime *Dow Benelux*. Todėl šioje byloje apeliacinis skundas yra susijęs su Bendrojo Teismo nustatytų faktinių aplinkybių ir jomis remiantis padarytų teisinių išvadų teisiniu vertinimu.

2. Esmė

56. Pirmiausia dar kartą turėčiau priminti, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 28 straipsnį bet koks per patikrinimą paimtas dokumentas ar surinkta informacija (išskyrus šiame reglamente nustatytas išimtis) turi būti naudojami tik tam tikslui, kuriam jie buvo gauti. Tačiau vadovaujantis Sprendimu *Dow Benelux* galima teigti, kad, nukrypstant nuo 28 straipsnyje nustatyto principo, rasti dokumentai ir surinkta informacija, kurie nėra patikrinimo objektas, gali būti naudojami naujam tyrimui pradėti.

57. Savo sprendime Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į šalių pateiktus argumentus ir įrodymus, padarė išvadą, kad DUSS dokumentai nebuvo tikslingos kratos objektas, nes buvo atsitiktinai rasti verslo patalpose, kurių kratą Komisija atliko siekdama surinkti su pirmojo patikrinimo objektu susijusią informaciją. Remdamasis šiuo pagrindu ir dažniausiai pateikdamas nuorodas į Sprendimą *Dow Benelux*, Bendrasis Teismas atmetė apeliančių argumentus, susijusius su įtariamu pažeidimu, padarytu atliekant pirmąjį patikrinimą [32].

58. Tai, kad DUSS dokumentai buvo rasti ieškant kitų rūšių dokumentų, yra faktinėmis aplinkybėmis grindžiama išvada, kurios iš esmės negalima iš naujo vertinti pateikiant apeliacinį skundą Teisingumo Teismui. Tačiau kyla toks esminis klausimas: ar pakanka daryti išvadą, kad atliekant pirmąjį patikrinimą buvo tinkamai paisoma apeliančių teisės į gynybą ir teisės į privatumą? Kitaip tariant, ar Bendrasis Teismas teisingai taikė Reglamento (EB) Nr. 1/2003 28 straipsnį ir Sprendimą *Dow Benelux*?

59. Nemanau, kad čia toks atvejis.

60. Mano nuomone, siekiant suprasti, kodėl būtina laikyti, kad Bendrasis Teismas neteisingai taikė Teisingumo Teismo praktiką, reikia išnagrinėti Reglamente Nr. 1/2003 nustatytų taisyklių, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas, *raison d'être*.

61. Neginčytina, kad Komisijai Reglamentu Nr. 1/2003 tyrimo srityje suteikti platūs įgaliojimai, dėl kurių iš esmės ribojamos tam tikros pagrindinės įmonių ir fizinių asmenų teisės. Šie įgaliojimai, kaip nurodyta, įgyvendinami visiškai nesiremiant (arba labai nedaug remiantis) *ex ante* teismine kontrole. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad vidinė stabdžių ir atsvarų sistema, kuri paprastai naudojama tais atvejais, kai Komisija turi priimti sprendimus ir kitus teisiškai privalomus aktus [33], nėra visapusiškai taikoma priimant sprendimus pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 ir 21 straipsnius. Iš tikrųjų įgaliojimai priimti sprendimus pagal šias nuostatas perduoti [34] Komisijos nariui, atsakingam už konkurencijos politiką, kuris savo ruožtu šiuos įgaliojimus perleido Komisijos konkurencijos generalinio direktorato (toliau – Konkurencijos GD) generaliniam direktoriui [35]. Tai reiškia, kad sprendimus atlikti patikrinimus iš esmės savarankiškai priima Konkurencijos GD darbuotojai, o kitos Komisijos tarnybos šiuo atveju priimant sprendimus atlieka nedidelį vaidmenį arba apskritai nedalyvauja juos priimant.

32 — Žr. skundžiamo sprendimo 115–165 punktus.

33 — Ši stabdžių ir atsvarų sistema visų pirma apima klausimų svarstymą Komisijos narių kolegijoje po to, kai jie buvo aptarti tarnybose.

34 — Remiantis Komisijos darbo tvarkos taisyklių (C(2000) 3614) (OL L 308, 2000, p. 26), su pakeitimais, padarytais naujausiu 2011 m. lapkričio 9 d. Komisijos sprendimu, kuriuo iš dalies keičiamos Komisijos darbo tvarkos taisyklės (2011/737/ES, Euratomas) (OL L 296, 2011, p. 58), 13 straipsniu.

35 — Visų pirma žr. Komisijos sprendimus PV(2004) 1655, SEC(2004) 520/2 ir PV(2006) 1763, SEC(2006) 1368.

62. Tačiau visuotinai sutariama, kad Komisijai reikėtų suteikti teisę naudotis tokiais plačiais įgaliojimais ir atitinkamą diskreciją juos įgyvendinant, nes konkurencijos pažeidimais labai pakenkiama ekonomikos sektorių reglamentuojantiems įstatymams, kuriais grindžiama Europos Sąjunga. Taip pat logiška, kad įgaliojimai priimti sprendimus atlikti patikrinimą yra suteikti už konkurencijos politiką atsakingam Komisijos nariui, taip sudarant sąlygas greitai atlikti patikrinimus ir kuo labiau sumažinti informacijos nutekėjimo riziką [36].

63. Kartu būtent todėl, kad šie įgaliojimai yra tokie platūs, diskrecija neapibrėžta, o sprendimų priėmimo procesui taikomos tik kelios išankstinės (teisminės arba administracinės) kontrolės priemonės, Sąjungos teismai turi pareigą užtikrinti, kad vykstant tyrimui būtų visapusiškai paisoma įmonių ir piliečių teisių [37]. Kitaip tariant, Komisijai pagrįstai suteikiama teisė atliekant su konkurencija susijusius tyrimus riboti (kartais stipriai) pagrindines įmonių ir piliečių teises. Tačiau toks ribojimas negali pažeisti teisės aktų, nes taip būtų kėsinamasi į esminį šių teisių, kurios garantuojamos Sąjungos teise, neliečiamumo principą [38].

64. Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnis turėtų būti aiškinamas atsižvelgiant į šias aplinkybes. Vienas iš pagrindinių šios nuostatos tikslų – neleisti Komisijai prisidengiant vykdomu tyrimu dėl galimo konkurencijos taisyklių pažeidimo vykdyti „atsitiktinių paieškų“. Komisija negali ieškoti įrodymų, susijusių su galimais Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimais; jos ieškomi įrodymai turi būti susiję su tyrimo dalyku.

65. Kita vertus, Sprendimo *Dow Benelux ratio decidendi*, mano manymu, sudaro tai, kad iš Komisijos negalima reikalauti nesiimti jokių veiksmų tuo atveju, kai ji visiškai atsitiktinai randa dokumentinių įrodymų, kurie gali būti susiję su kitu galimu Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimu. Iš tikrųjų, jeigu Komisija nežiūri atsainiai į tokius dokumentinius įrodymus, tai nereiškia, kad ji piktnaudžiauja kokia nors procedūrine taisykle arba bando ją apeiti. Pavyzdžiui, tokia situacija *mutatis mutandis* gali būti palyginama su teisėsaugos institucijos padėtimi, kai ji dėl galimo mokesčių vengimo atlikdama patikrinimą vietoje randa informacijos, rodančios, kad tikrinamas subjektas gali užsiimti pinigų plovimu. Nėra jokios pagrįstos priežasties, dėl kurios ši institucija turėtų nepaisyti visiškai atsitiktinai rastos informacijos. Tą patį galima pasakyti apie Komisiją, kai ji atlieka tyrimus pagal Reglamentą Nr. 1/2003.

66. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, pagrindinis šioje byloje keliamas klausimas yra toks: ar Komisija apėjo Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalyje nustatytą taisyklę?

67. Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime nustatė, kad prieš pat tyrimo pradžią visi Komisijos darbuotojai buvo konkrečiai informuoti, kad dėl apeliančių buvo gautas kitas skundas, be to, jie buvo supažindinti su skundo dalyku. Praktiškai Komisija atvirai pripažino šią faktinę aplinkybę tiek pirmojoje instancijoje, tiek nagrinėjant šį apeliacinį skundą. Vis dėlto Bendrasis Teismas nenagrinėjo tokio elgesio, nes akivaizdžiai manė, kad tai neturi nieko bendra su minėtu Sprendimu *Dow Benelux*. Bendrasis Teismas tiesiog nurodė, kad „reikėjo laikytis nuomonės, jog egzistavo pagrįstos priežastys pateikti pareigūnams bendro pobūdžio informaciją apie bylą“, tačiau nenurodant, kokios iš tikrųjų buvo tos priežastys [39].

68. Savo pastabose raštu Komisija pritaria Bendrojo Teismo vertinimui ir teigia, kad Komisijos darbuotojams buvo naudinga žinoti aplinkybes, kuriomis reikėjo atlikti patikrinimą.

36 — Dėl tokio įgaliojimų delegavimo teisėtumo žr. Sprendimo *AKZO Chemie ir AKZO Chemie UK / Komisija*, 5/85, EU:C:1986:328, 28–40 punktus ir Sprendimo *Dow Chemical Ibérica ir kiti / Komisija*, 97/87–99/87, EU:C:1989:380, 58 punktą.

37 — Žr. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvados *Aalborg Portland ir kiti / Komisija*, C-204/00 P, EU:C:2003:85, 26 punktą. Šiuo atžvilgiu taip pat žr. Sprendimo *Hoechst / Komisija*, C-227/92 P, EU:C:1999:360, 14 ir 15 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką.

38 — Visų pirma žr. Chartijos 52 straipsnio 1 dalį.

39 — Skundžiamo sprendimo 162 punktas.

69. Iš esmės sutinku su Komisija, kad prieš pradedant patikrinimą labai svarbu Komisijos darbuotojus trumpai informuoti apie tyrimui svarbias aplinkybes. Todėl, manau, pagrįsta ir naudinga atitinkamiems darbuotojams pateikti visą informaciją, kuri galėtų padėti užtikrinti veiksmingą įrodymų, susijusių su patikrinimo objektu, paiešką. Tai, pvz., apima informaciją, kuri yra naudinga siekiant suprasti galimo pažeidimo pobūdį ir mastą (atitinkami produktai, geografinė rinka, kuriai daromas poveikis, kitos dalyvaujančios įmonės, tiriamos įmonės vardu dalyvaujančių asmenų vardai ir pavardės ir t. t.), taip pat informaciją, susijusią su patikrinimo strategija (biurai, kuriuose turi būti atliekama krata, svarbių dokumentų rūšys, raktiniai žodžiai arba kitos rūšies ieškotina konkreti informacija). Tokia informacija gali ne tik padėti veiksmingiau atlikti kratą ir taip užtikrinti, kad būtų pasiekti jos tikslai, bet ir neleisti be reikalo riboti tikrinamų įmonių teisių tiek, kiek to reikia labiau koncentruotai ir operatyvesnei kratai atlikti.

70. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, nesuprantu, ką Komisija turi omenyje, kai šioje byloje mini patikrinimo „aplinkybes“. Taip pat nematau priežasčių, dėl kurių antrą įtariamą pažeidimą reikėtų, Bendrojo Teismo žodžiais tariant, nagrinėti, kaip su pirmu įtariamu pažeidimu susijusią „išsamesnę informaciją“.

71. Teismo posėdyje Komisijai buvo sudėtinga atsakyti į Teisingumo Teismo klausimą, kodėl informacija apie antrą įtariamą pažeidimą buvo svarbi ieškant informacijos, susijusios su pirmu įtariamu pažeidimu. Komisija teigė, kad abu atvejai gali būti susiję dviem aspektais: pirma, todėl, kad skundą dėl abiejų tyrimų pateikė tas pats pareiškėjas; antra, todėl, kad Komisija tuo metu negalėjo atmesti galimybės, kad abu tiriami elgesio modeliai galėjo būti bendros *Deutsche Bahn* įgyvendinamos strategijos dalis siekiant suteikti savo konkurentams prieigą prie jos dukterinių bendrovių turimos infrastruktūros diskriminacinėmis sąlygomis.

72. Nepagrįsti ir neaiškūs Komisijos argumentai šiuo klausimu rodo, kad iš tiesų dvi bylos neturi nieko bendra, išskyrus tai, kad abi yra susijusios su *Deutsche Bahn* dukterinėmis bendrovėmis (nors ir ne ta pačia dukterine bendrove). Tai, kad viena bendrovė abiejose bylose dalyvavo kaip skundo pareiškėja, neatrodo reikšminga aplinkybe atsižvelgiant į tai, kad kritikuojami elgesio modeliai yra gana skirtingi ir taikomi skirtingose rinkose.

73. Dėl teiginio, kad Komisija negalėjo atmesti prielaidos, jog abu elgesio modeliai buvo bendros strategijos dalis, pažymėtina, kad bylos medžiagoje nėra jokios informacijos, kuri pagrįstų tokį teiginį. Iš tiesų pačios Komisijos pateiktas įvykių eigos aprašymas leidžia daryti priešingą išvadą. Komisija pripažino, kad jos darbuotojai prieš pirmojo patikrinimo pradžią buvo informuoti apie antro skundo dalyką, tačiau taip pat nurodė, kad tuo metu jos darbuotojams taip pat buvo priminta, kad to patikrinimo tikslas buvo susijęs su pirmo, o ne antro skundo dalyku. Jei Komisijai kilo įtarimų, kad abu elgesio modeliai buvo bendro plano dalis, akivaizdu, kad įspėjimas buvo ne tik nereikalingas, bet ir galėjo duoti priešingų rezultatų. Įtariamas pažeidimas, tiesą sakant, būtų buvęs daug svarbesnio pobūdžio ir platesnio masto. Todėl būtų logiška, jei Komisija aktyviai ieškotų galimų ryšių tarp abiejų bylų.

74. Be to, teismo posėdyje Komisija paaiškino, kad iš pradžių nusprendė netirti antro skundo, nes atrodė, kad jis susijęs su labai mažą poveikį turinčiu elgesiu. Vis dėlto šį teiginį sudėtinga suderinti su Komisijos argumentu, kad tuo metu ji negalėjo atmesti galimybės, kad *Deutsche Bahn* įgyvendino plataus masto strategiją siekdama konkurentams suteikti prieigą prie savo infrastruktūros diskriminacinėmis sąlygomis.

75. Bet kuriuo atveju man aišku, kad jei Komisija iš tikrųjų būtų turėjusi įtarimų dėl tokio plataus masto *Deutsche Bahn* įgyvendinamos strategijos, ji šiuo tikslu turėjo pateikti nuorodą pirmame sprendime atlikti patikrinimą. Net po to, kai per pirmąjį patikrinimą buvo rasti DUSS dokumentai, nei antrame, nei trečiame sprendimuose atlikti patikrinimus nebuvo užsiminta apie tokią įtariamą strategiją. Viena vertus, atrodo, kad tai visiškai prieštarauja Komisijos argumentams, kita vertus, tai kelia papildomų abejonių dėl ginčijamų sprendimų teisėtumo.

76. Galiausiai teismo posėdyje atsakydama į kitą klausimą Komisija pripažino, kad informacijos apie pirmą įtariamą pažeidimą paieška nebūtinai turėjo būti veiksmingesnė dėl to, kad jos darbuotojai iš anksto buvo trumpai informuoti apie antro įtariamo pažeidimo dalyką.

77. Atsižvelgiant į akivaizdų bet kokio aiškaus ryšio tarp dviejų įtariamų pažeidimų nebuvimą ir į tai, kad Komisija pripažino, jog informacija, kurią ji savo darbuotojams pateikė dėl antro įtariamo pažeidimo, iš tikrųjų nebuvo naudinga ieškant informacijos apie pirmą įtariamą pažeidimą, mano manymu, neišvengiamai darytina išvada, kad Komisija savo darbuotojus informavo dėl kitos priežasties. Manau, kad vienintelis įtikinamas paaiškinimas yra toks: informacija apie įtariamą DUSS pažeidimą Komisijos darbuotojams buvo suteikta tam, kad jie būtų budrūs, jei pastebėtų su antruoju skundu susijusių įrodymų.

78. Tiesą sakant, nėra jokių abejonių, kad Komisijos darbuotojai net nežinodami tos informacijos iš anksto galėjo suprasti DUSS dokumentų reikšmę. Dar daugiau, įtariamas pažeidimas toje byloje nebuvo įprastas ir lengvai nustatomas pagal SESV 101 straipsnį (kaip galėtų būti su įsitvirtinusiais karteliais susijusių dokumentų atveju), bet buvo susijęs su elgesiu, kurio tikėtini neigiami padariniai konkurencijai gali būti nustatomi tik atliekant tam tikro sudėtingumo analizę [40].

79. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, darytina išvada, kad Komisija sąmoningai arba dėl aplaidumo apėjo Reglamente Nr. 1/2003 nustatytas taisykles, kuriomis reglamentuojami patikrinimai, ir prisidengė patikrinimu tam, kad atliktų dokumentų paiešką kitu, *nesusijusiu* klausimu.

80. Šiomis aplinkybėmis beveik nėra reikalo nurodyti, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamojoje byloje, kai Komisija buvo informuota apie kitą, skirtingą ir atskirą galimą konkurencijos taisyklių pažeidimą, kurį tariamai padarė kai kurios jau tiriamos įmonės, ji galėjo laisvai tuo pačiu metu tirti abu elgesio modelius. Tiesą sakant, nėra jokių aplinkybių, dėl kurių Komisija, jei tenkinamos atitinkamos sąlygos, negalėtų dėl tos pačios įmonės priimti dviejų sprendimų atlikti patikrinimus, kurie būtų susiję su skirtingais tyrimais, ir vykdyti juos vienu metu. Vis dėlto, jei Komisija nuspręstų taip elgtis, ji tai turėtų daryti atvirai ir vadovaudamasi Reglamente Nr. 1/2003 nustatytomis procedūromis, kad būtų tinkamai paisoma tiriamoms įmonėms taikomų apsaugos priemonių ir garantijų.

81. Šioje byloje Komisija iš pradžių sąmoningai nusprendė nepriimti dviejų atskirų sprendimų vienu metu ir oficialiai tirti tik vieną įtariamą pažeidimą. Tačiau Komisija vis tiek aiškiai ar netiesiogiai liepė savo darbuotojams atkreipti ypatingą dėmesį į informaciją, susijusią su antru skirtingu įtariamu pažeidimu.

82. Akivaizdu, kad tai nėra ta elgesio rūšis, kurią Teisingumo Teismas leido pagal Sprendimą *Dow Benelux*. Manau, kad šiuo atveju nėra jokio skirtumo tarp bylos, kurioje Komisija patikrinimą pradeda nepriėmusi galiojančio sprendimo, ir bylos, kurioje Komisija veikia remdamasi galiojančiu sprendimu, tačiau ieško informacijos, susijusios su kitu tyrimu, kuriam netaikomas tas sprendimas.

83. Apibendrinant galima teigti, kad dėl Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalyje nustatytų taisyklių apėjimo buvo pažeista ne tik apeliančių teisė į gynybą, bet, dar svarbiau, taip buvo akivaizdžiai pažeista teisė į privačių patalpų neliečiamumą. Dėl šios priežasties trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia pripažinti pagrįstu, o Bendrojo Teismo sprendimą panaikinti tiek, kiek juo buvo atmestas apeliančių pirmojoje instancijoje nurodytas pagrindas, grindžiamas pirmojo patikrinimo neteisėtumu.

40 — Šiuo atžvilgiu visų pirma žr. skundžiamo sprendimo 15 ir 22 punktus.

E – *Ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas*

84. Nurodydamos ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantės teigia, kad perkeldamas joms įrodinėjimo, jog DUSS dokumentai nebuvo rasti „atsitiktinai“, pareigą Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą. Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas tiesiog turėjo nurodyti Komisijai, kad ši įrodytų, jog buvo tenkinamos Sprendime *Dow Benelux* nustatytos sąlygos.

85. Komisija mano, kad šis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas ir nepagrįstas. Dėl jo priimtinumo ji nurodo, kad apeliantės iš esmės prašo Teisingumo Teismo persvarstyti, kaip Bendrasis Teismas įvertino apeliančių pirmojoje instancijoje pateiktus įrodymus, siekiant nustatyti, ar DUSS dokumentai nebuvo rasti atsitiktinai. Bendrasis Teismas nustatė, kad šie įrodymai nepatvirtino apeliančių pateiktų argumentų ir kad vertinimas negali būti apeliacinio skundo dalykas.

86. Kalbant apie nagrinėjamo apeliacinio skundo pagrindo esmę, pažymėtina, kad Komisija teigia, jog apeliantės neturėjo jokių galimybių pateikti įrodymų, pagrindžiančių jų teiginį, kad Komisija per pirmąjį patikrinimą taip pat ieškojo dokumentų, susijusių su antru tariamu pažeidimu. Iš tiesų apeliantės pirmojoje instancijoje pateikė dokumentinių įrodymų rinkinį, kuriuo tariamai buvo įrodytas neteisėtas Komisijos elgesys, tačiau Bendrasis Teismas, Komisijos nuomone, teisingai nustatė, kad šie įrodymai nėra įtikinami.

87. Neabejotina, kad šis apeliacinio skundo pagrindas taip pat susijęs su Bendrojo Teismo atmestu apeliančių pagrindu dėl to, kad Komisija per pirmąjį patikrinimą rastus DUSS dokumentus naudojo kaip pagrindą priimdama antrą ir trečią sprendimus atlikti patikrinimus. Todėl jeigu Teisingumo Teismas pritars mano pateiktam trečiojo apeliacinio skundo pagrindo vertinimui, nebus jokio poreikio nagrinėti ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo. Atitinkamai dėl išsamumo arba tam atvejui, jeigu Teisingumo Teismas manys, kad trečiasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas arba nepagrįstas, pateiksiu tik trumpą šio apeliacinio skundo pagrindo analizę.

1. Priimtinumas

88. Visų pirma manęs neįtikina Komisijos argumentai, kad šis pagrindas yra nepriimtinas. Man atrodo, kad apeliantės kritikuoja ne Bendrojo Teismo atliktą įrodymų, skirtų jų teiginiams pagrįsti, vertinimą, bet faktinę aplinkybę, kad pirmiausia joms buvo nustatyta pareiga įrodyti tikruosius Komisijos ketinimus. Todėl apeliančių keliama problema yra susijusi su įrodinėjimo pareigos perkėlimu: akivaizdu, kad tai yra teisės klausimas, todėl nagrinėdamas apeliacinį skundą Teisingumo Teismas gali jį persvarstyti.

2. Esmė

89. Iš esmės nurodant šį apeliacinio skundo pagrindą keliamas klausimas, ar Sąjungos teismuose nagrinėjamose bylose įmonėms tenka pareiga įrodyti, kad per patikrinimą rasti dokumentai, kurie nėra susiję su to patikrinimo nurodytuoju tikslu, buvo Komisijos neteisėtai panaudoti kitomis aplinkybėmis, arba atvirkščiai?

90. Iš pradžių, atrodo, būtų naudinga dar kartą atkreipti dėmesį į tai, kad įgaliojimų, kuriais Komisijos darbuotojai naudojasi atlikdami patikrinimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 1 dalį, ribos nustatomos atsižvelgiant į sprendimą atlikti patikrinimą, kuriame nurodomas patikrinimo objektas. Vis dėlto Komisija turi turėti galimybę išnagrinėti visus su įmone susijusius dokumentus, kurie, jos pagrįstu manymu, gali būti tyrimui svarbios informacijos šaltinis. Tai reiškia, kad siekdami patikrinti, ar dokumentai yra susiję su patikrinimo objektu, Komisijos darbuotojai neišvengiamai tiria didelį skaičių dokumentų, kurie gali būti nesusiję su patikrinimo objektu. Nepaisant to, Komisijos darbuotojams

leidžiama daryti tik tų dokumentų kopijas, kurie, jų manymu, yra susiję su tyrimu [41].

91. Todėl, kol Komisija daro tik tų dokumentų kopijas, kuriems taikomas sprendimas atlikti patikrinimą, turi būti preziumuojama, kad ji elgiasi teisėtai. Tokiais atvejais būtent įmonė turėtų pareigą Teisingumo Teisme įrodyti sprendimo atlikti patikrinimą negaliojimą (tiesiogiai ginčydama tą sprendimą Sąjungos teismuose) arba patikrinimo atlikimo būdo neteisėtumą (paprastai pateikdama ieškinį dėl galutinio Komisijos priimto sprendimo, susijusio su įtariamu pažeidimu, panaikinimo) [42].

92. Kita vertus, bet koks informacijos, kuriai netaikomas sprendimas atlikti patikrinimą, naudojimas iš esmės yra draudžiamas. Tačiau, kaip buvo išaiškinta Sprendime *Dow Benelux*, atsitiktinai per patikrinimą rasti su juo nesusiję dokumentai vis tiek gali būti naudojami naujam tyrimui pradėti.

93. Taigi, jeigu Komisija pasinaudoja per patikrinimą rastais dokumentais ir surinkta informacija, kuriems netaikomas sprendimas atlikti patikrinimą, kilus teisiniam ginčui, Komisija turės remtis nurodyto bendrojo principo išimtimi, kaip antai Sprendime *Dow Benelux* numatyta išimtimi, ir Teisingumo Teisme įrodyti, kad tos išimties taikymo sąlygos yra tenkinamos [43].

94. Įprastomis aplinkybėmis, išskyrus atvejus, kai atsižvelgiant į kitus veiksnius galima daryti priešingą išvadą, Komisijai tenkanti įrodinėjimo pareiga yra labai lengvai paneigiama. Tiesą sakant, iš esmės nėra jokios priežasties, dėl kurios Komisija turėtų būti suinteresuota persvarstyti ir surinkti su vykdomu tyrimu nesusijusią informaciją. Todėl galima teigti, kad paprastai trumpo paaiškinimo dėl to, kaip buvo rasta nesusijusi informacija, turėtų pakakti *prima facie* pagrįsti, kad Komisija atlikdama kratą nepadarė teisės klaidos. Tuomet pareigą įtikinti Sąjungos teismus, kad atitinkamų dokumentų tikslingai buvo ieškoma nuo pat pradžių, turėtų atitinkama įmonė. Kitaip tariant, laikausi nuomonės, kad, išskyrus atvejus, kai yra priešingų faktinių įrodymų, Teisingumo Teismas gali daryti prielaidą, kad Komisija elgėsi laikydamasi Sprendime *Dow Benelux* nustatytų taisyklių.

95. Tačiau šioje byloje padėtis yra kitokia. Šalys sutaria, kad: i) Komisijos per pirmąjį patikrinimą rasti DUSS dokumentai nėra susiję su šio patikrinimo objektu; ii) šiais dokumentais buvo remiamasi priimant du sprendimus atlikti du vėlesnius patikrinimus, susijusius su skirtingu galimu pažeidimu; ir iii) Komisijos darbuotojai buvo trumpai informuoti apie antrojo skundo dalyką prieš pat pirmojo patikrinimo pradžią.

96. Šiomis aplinkybėmis pritariu apeliantėms, kad iš esmės Komisija, kuri rėmėsi Sprendime *Dow Benelux* numatyta išimtimi, turėjo įrodyti, kad buvo tenkinamos šios išimties taikymo sąlygos.

97. Be to, šis klausimas ne itin svarbus šioje byloje. Iš tikrųjų manau, kad Bendrasis Teismas klaidą padarė anksčiau dėstydamas savo motyvus dėl skundžiamo sprendimo. Kaip paaiškinta, Sprendime *Dow Benelux* numatyta išimtis taikoma tik visiškai atsitiktinai rastai informacijai: t. y. informacijai, kuri, atliekant su patikrinimo objektu susijusios informacijos paiešką, buvo rasta sąžiningai. Atvirkščiai, ši išimtis negali būti taikoma tais atvejais, kai dokumentai buvo rasti atliekant neteisėtą kratą. Nagrinėjamoje byloje, kaip jau paaiškinta, pirmasis patikrinimas prilygo neteisėtai kratai tiek, kiek Komisijos darbuotojų aiškiai arba netiesiogiai buvo prašoma ieškoti dokumentų, kurie nepateko į patikrinimo taikymo sritį, nustatytą pirmame sprendime atlikti patikrinimą. Kitais žodžiais tariant, pirmasis patikrinimas buvo neteisėtas tiek, kiek buvo susijęs su DUSS dokumentų paieška.

41 — Šiuo atžvilgiu žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados byloje *Nexans ir Nexans France / Komisija*, EU:C:2014:223, 62 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

42 — Žr. Sprendimo *Dow Benelux*, EU:C:1989:379, 49 punktą ir Sprendimo *Nexans France ir Nexans / Komisija*, T-135/09, EU:T:2012:596, 115 ir paskesnius punktus ir juose nurodytą teismo praktiką.

43 — Pagal analogiją žr. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-24/00, EU:C:2004:70, 53 punktą ir Sprendimo *Komisija / Italija*, 199/85, EU:C:1987:115, 14 punktą.

98. Todėl Bendrojo Teismo klaida nėra susijusi su klausimu, ar Komisija turėjo pareigą įrodyti, kad buvo tenkinami Sprendime *Dow Benelux* nustatyti kriterijai arba ar apeliantės turėjo pareigą tai paneigti. Padaryta klaida buvo didesnė. Atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, įrodinėjimo pareigos paskirstymo klausimas net nekyla. Jeigu Bendrasis Teismas būtų padaręs teisingas išvadas, susijusias su faktine aplinkybe, kad Komisija atliko neteisėtą DUSS dokumentų paiešką, apeliantėms nebūtų reikėję pateikti jokių papildomų įrodymų siekiant pagrįsti, kad jų teisė į gynybą ir teisė į privatumą buvo pažeistos. Panašiai Komisija negalėjo pateikti jokių įrodymų, patvirtinančių, kad dokumentai buvo rasti atsitiktinai, taigi – teisėtai.

99. Dėl šios priežasties manau, kad ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas taip pat yra pagrįstas.

## VI – **Vertinimo pasekmės**

100. Pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą Teisingumo Teismas turi panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą, jeigu apeliacinis skundas pagrįstas. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jeigu toje byloje tai galima padaryti. Jis taip pat gali grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

101. Priėjau prie išvados, kad trečiasis ir ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindai turėtų būti pripažinti pagrįstais. Todėl skundžiamas sprendimas turėtų būti panaikintas tiek, kiek jo 115–165 punktuose atmetamas apeliančių pirmojoje instancijoje nurodytas pagrindas dėl jų teisės į gynybą pažeidimo per pirmąjį patikrinimą.

102. Atsižvelgdamas į nustatytas faktines aplinkybes ir nuomones, kuriomis buvo pasikeista Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme, manau, kad Teisingumo Teismas gali priimti galutinį sprendimą šioje byloje.

103. Bendrajam Teismui pateiktame ieškinyje apeliantės prašė, be kita ko, panaikinti Komisijos antrą ir trečią sprendimus atlikti patikrinimus, nes jie buvo pagrįsti neteisėtai per pirmąjį patikrinimą gauta informacija.

104. Atsižvelgdamas į pirma paaiškintus motyvus, priėjau prie išvados, kad apeliančių teisė į gynybą ir jų teisė į privačių patalpų neliečiamumą buvo pažeistos dėl pažeistų Reglamento Nr. 1/2003 taisyklių. Todėl šiomis aplinkybėmis reikia atsakyti į tokį esminį klausimą: ar apeliančių teisės į gynybą ir teisės į privačių patalpų neliečiamumą pažeidimas yra pakankamas pagrindas panaikinti antrą ir trečią sprendimus atlikti patikrinimus?

105. Dėl toliau išdėstytų priežasčių atsakymas į šį klausimą, mano manymu, turi būti teigiamas.

106. Visų pirma pabrėžtina, kad, kaip minėta, Teisingumo Teismas išaiškino, kad tuo atveju, kai Sąjungos teismai panaikina sprendimą atlikti patikrinimą, su Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimu susijusio proceso sumetimais Komisijai neleidžiama naudoti jokių dokumentų arba įrodymų, kuriuos ji galėjo gauti atlikdama tą tyrimą. Kita vertus, Sąjungos teismai sprendimą gali panaikinti tiek, kiek jis buvo pagrįstas tokiais įrodymais [44].

44 — Žr. Sprendimo *Roquette Frères*, EU:C:2002:603, 49 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

107. Minėtoje teismo praktikoje išplėtotas principas yra labai svarbus, nes juo užtikrinama, kad Reglamente Nr. 1/2003 nustatyta sistema būtų suderinama su minėta EŽTT praktika, susijusia su EŽTK 8 straipsniu. Strasbūro teismas iš tiesų nuosekliai laikosi nuomonės, kad teisės į privačių patalpų neliečiamumą ribojimas yra pagrįstas, be kita ko, tais atvejais, kai teisės aktuose nustatytos valdžios institucijoms taikomos „apsaugos nuo piktnaudžiavimo priemonės“. Šias apsaugos priemones gali sudaryti, be kita ko, taisyklės, reglamentuojančios neteisėtai paimtų dokumentų arba padarytų jų kopijų grąžinimą ar sunaikinimą, arba draudimą naudoti surinktą informaciją kitu tikslu [45].

108. Antra, noriu pabrėžti, kad Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnis yra suformuluotas labai plačiai. Visų pirma vartojamas veiksmažodis („naudoti“) turi plačią reikšmę. Galima suprasti, kad šioje nuostatoje kodifikuota taisyklė yra bendras draudimas naudoti bet kokią informaciją, surinktą per patikrinimą, susijusį su skirtingais tyrimais, išskyrus atvejus, kai taikoma konkreti išimtis. Galiausiai tai yra logiška, nes šis principas yra svarbiausias ir juo siekiama apsaugoti ne tik atitinkamų įmonių profesinę paslaptį, bet, o tai dar svarbiau, tų įmonių teisę į gynybą [46].

109. Todėl darau išvadą, kad Komisijai ne tik neleidžiama remtis ta informacija, kaip pažeidimo įrodymais, bet, bendriau tariant, ji negali naudoti tos informacijos kaip pagrindo priimti kitą sprendimą, kuris yra nepalankus atitinkamai (arba bet kuriai kitai šiuo klausimu susijusiai) įmonei arba jai žalingas. Nematau jokios priežasties, dėl kurios tas draudimas taip pat neturėtų būti taikomas sprendimams, kuriais įmonėms nurodoma leisti atlikti patikrinimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalį.

110. Trečia, noriu pabrėžti, kad skundžiamo sprendimo 130–134 punktuose Bendrasis Teismas nustatė, kad per pirmąjį patikrinimą surinkta informacija „galėjo daryti poveikį antro ir trečio sprendimų atlikti patikrinimus teisėtumui“. Manau, kad Bendrasis Teismas teisingai atmetė faktinę aplinkybę, kad Komisija anksčiau gavo skundą dėl tariamo DUSS padaryto pažeidimo, kaip nereikšmingą, atsižvelgdamas į tai, kad antrąjį ir trečiąjį patikrinimus buvo nuspręsta atlikti remiantis per pirmąjį patikrinimą rasta informacija. Antro ir trečio sprendimų atlikti patikrinimus tekste iš tiesų pateikta nuoroda (aiškiai nurodyta trečiame sprendime ir numanoma antrame sprendime) į informaciją, kuri buvo surinkta per pirmąjį patikrinimą. Komisija neginčijo Bendrojo Teismo išvadų šiuo klausimu.

111. Be to, noriu atkreipti dėmesį į tai, kad savo pastabose Bendrajam Teismui Komisija pripažino, kad per pirmąjį patikrinimą rasti dokumentai pridėjo svarbios informacijos prie tos, kuri jau buvo Komisijos turimoje bylų medžiagoje. Visų pirma Komisija aiškiai nurodė, kad, kaip paaiškėjo, DUSS dokumentuose buvo informacijos, susijusios su galimu pažeidimu, kurio pobūdis ir dydis buvo daug rimtesnis, palyginti su pažeidimu, kuris buvo nurodytas anksčiau gautame skunde. Teismo posėdyje Komisija taip pat atkreipė dėmesį į ribotą informacijos, turimos apie antrą įtariamą pažeidimą prieš pradedant vykdyti pirmąjį patikrinimą, pobūdį.

112. Todėl negalima atmesti, kad informacija, kurią Komisija turėjo prieš tai, kai buvo rasti DUSS dokumentai, nebuvo pakankama leisti atlikti patikrinimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalį. Bet kuriuo atveju, net jeigu Komisija būtų turėjusi užtektinai įrodymų, kad leistų atlikti *ad hoc* patikrinimą dėl antro įtariamo pažeidimo, nesuprantu, kaip tokios informacijos pakaktų dėl Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalies akivaizdaus pažeidimo atsiradusiems padariniams pašalinti.

113. Ketvirta, nesvarbu, kad kai kurių DUSS dokumentų fotokopijos buvo padarytos tik po to, kai apeliantėms buvo pranešta apie antrą sprendimą. Atsižvelgiant į tai, kad Komisija šiuos dokumentus rado per pirmąjį patikrinimą ir juos atidėjo, kad vėliau galėtų padaryti jų kopijas, negalima teigti, kad tie dokumentai buvo gauti iš naujo remiantis nauju sprendimu.

45 — Žr. 18 išnašoje minėto Sprendimo *Bernh Larsen Holding AS ir kiti / Norvegija* 171 ir 172 punktus; 1978 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Klass ir kiti / Vokietija* 47 ir 52 punktus, A serija, Nr. 28; 1997 m. vasario 25 d. Sprendimo *Z / Suomija* 103 punktą, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-I, ir 22 išnašoje minėto Sprendimo *Delta Pekárny AS / Čekijos Respublika* 92 punktą.

46 — Žr. Sprendimo *Dow Benelux*, EU:C:1989:379, 18 punktą.

114. Šie dokumentai buvo rasti per patikrinimą, kuris buvo neteisėtas atsižvelgiant į informacijos, susijusios su antru įtariamu pažeidimu, paiešką. Todėl ši procedūrinė klaida negali būti „ištaisyta“ priimant naują sprendimą atlikti patikrinimą (arba, be abejonės, pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį prašant pateikti informacijos).

115. Priešingas požiūris iš esmės reikštų visišką Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnio neveiksmingumą. Komisija praktiškai galėtų nepaisyti reglamente nustatytų procedūrinių taisyklių, įskaitant 20 straipsnio 4 dalyje nustatytas taisykles, ir apeiti 28 straipsnyje nustatytą draudimą, nes bet koks neteisėtai rastas dokumentas galėtų būti labai lengvai „įteisinamas“. Be to, kad kiltų suderinamumo su minėta EŽTT praktika problemų, pabrėžtina, kad Reglamento Nr. 1/2003 negalima aiškinti remiantis tokiu požiūriu.

116. Sprendime *PVC* Teisingumo Teismas iš tikrųjų nurodė, jog vien tai, kad Komisija vieną kartą atitinkamoje byloje gavo dokumentus, nereiškia tokios absoliučios apsaugos, kad šių dokumentų remiantis įstatyme nustatytais įgaliojimais negalima reikalauti kitoje byloje ir naudoti kaip įrodymų. Todėl Teisingumo Teismas nustatė, jog, atsižvelgiant į tai, kad Komisija ginčijamus dokumentus toje byloje iš naujo gavo remdamasi leidimais arba sprendimais ir panaudojo juos tuose leidimuose arba sprendimuose nurodytais tikslais, ji tinkamai laikėsi atitinkamoms įmonėms suteikiamos teisės į gynybą [47].

117. Tačiau nurodytos bylos faktinės aplinkybės iš esmės skiriasi nuo nagrinėjamos bylos faktinių aplinkybių. Tiesą sakant, Sprendime *PVC*, kitaip nei šioje byloje, nė viena iš šalių neteigė, kad per pirmąjį patikrinimą Komisija padarė kokį nors pažeidimą. Be to, atitinkamos įmonės, gavusios Komisijos prašymą, savanoriškai pateikė naujas nagrinėtų dokumentų kopijas [48]. Atvirkščiai, šioje byloje Komisija rėmėsi tik dokumentų, kuriuos neteisėtai gavo per pirmąjį patikrinimą, kopijomis.

118. Pozicija, kurios Bendrasis Teismas laikėsi Sprendime *PVC*, mano manymu, yra pagrįsta [49]. Dar kartą pakartosiu: pagrindinis 28 straipsnio tikslas – neleisti Komisijai apeiti taisyklių ir taip apsaugoti tiriamų įmonių teises. Aiškinant 28 straipsnį būtų pernelyg drąsu manyti, kad dėl dokumento gavimo per tyrimą fakto gali būti draudžiama ateityje naudoti tokį dokumentą kitomis aplinkybėmis, net jeigu neapeinama jokia procedūrinė taisyklė ir tinkamai paisoma atitinkamų įmonių teisės į gynybą. Pavyzdžiui, nebūtų jokios priežasties drausti naudoti kaltinamąjį dokumentą, kurį Komisija rado atlikdama patikrinimą arba gavo pateikus prašymą pateikti informacijos, susijusios su kitu pažeidimu, vėlesniame tyrime – jeigu to paties dokumento kopija vėliau randama arba gaunama atliekant tokį naują tyrimą laikantis Reglamente Nr. 1/2003 nustatytų taisyklių.

119. Tačiau taip nėra mūsų nagrinėjamoje byloje.

120. Penkta, galiausiai manau, jog taip pat neturi reikšmės tai, kad, kaip savo pastabose pabrėžia Komisija, apeliančių atstovai, kurie kartu su Komisijos darbuotojais dalyvavo atliekant patikrinimą, tuo metu nepateikė jokių prieštaravimų [50] arba neprašė, kad Komisijos darbuotojai patikrinimo pabaigoje rengdami pranešimą užfiksuotų oficialų skundą.

121. Pirma, Reglamente Nr. 1/2003 ar Teisingumo Teismo procedūros reglamente nėra jokios taisyklės, pagal kurią būtų reikalaujama, kad įmonės tame etape nedelsdamos iškeltų bet kokį galimą klausimą, nes priešingu atveju to klausimo negalės nagrinėti Sąjungos teismai. Tai, kad įmonė tuo metu nepateikia jokių pastabų, negali reikšti pritarimo galimam neteisėtam Komisijos elgesiui. Antra,

47 — Žr. Sprendimo *PVC*, EU:C:2002:582, 294–307 punktus.

48 — Visų pirma žr. pirmojoje instancijoje priimto sprendimo 470 ir 471 punktus: Sprendimas *PVC*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, EU:T:1999:80.

49 — Ten pat, 477 punktas.

50 — Be to, atrodo, kad Komisijos teiginiai šiuo atžvilgiu nėra teisingi, nes byloje pateikti dokumentai rodo, kad keli apeliančių advokatai iš pradžių prieštaravo su DUSS susijusių dokumentų paieškai.

įmonės atstovams gali būti sudėtinga iš karto įžvelgti galimą Komisijos padarytą procedūrinių taisyklių pažeidimą. Komisijos darbuotojai neprivalo nei tiesiogiai, nei netiesiogiai teikti kokių nors konkrečių paaiškinimų arba pagrindimų apie, pvz., ieškomų dokumentų ar medžiagos rūšį arba konkretaus biuro kratos priežastis.

122. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, darau išvadą, kad priimdama antrą ir trečią sprendimus atlikti patikrinimus Komisija rėmėsi dokumentais, kurie buvo gauti pažeidžiant Reglamente Nr. 1/2003 nustatytas taisykles, todėl šie sprendimai turi būti panaikinti.

## VII – **Bylinėjimosi išlaidos**

123. Jeigu Teisingumo Teismas pritars mano atliktam apeliacinio skundo vertinimui, tuomet, vadovaujantis Procedūros reglamento 137, 138, 140 ir 184 straipsniais, apeliantėms, atsižvelgiant į tai, kad pagrįstais buvo pripažinti tik du iš keturių jų nurodytų apeliacinio skundo pagrindų, reikėtų nurodyti padengti pusę jų patirtų bylinėjimosi išlaidų ir priteisti iš jų pusę Komisijos patirtų su šiuo apeliaciniu skundu susijusių bylinėjimosi išlaidų. Iš Komisijos turėtų būti priteista pusė apeliančių patirtų bylinėjimosi išlaidų ir jai turėtų būti nurodyta padengti pusę savo bylinėjimosi išlaidų, susijusių su šiuo apeliaciniu skundu.

124. Kiek tai susiję su pirmojoje instancijoje patirtomis bylinėjimosi išlaidomis, pabrėžtina, kad apeliantės, viena vertus, laimėjo bylą, kiek ji susijusi su antro ir trečio sprendimų atlikti patikrinimus panaikinimu. Kita vertus, patvirtinta, kad pirmas sprendimas atlikti patikrinimą yra teisėtas. Todėl Komisija turėtų padengti su bylomis T-290/11 ir T-521/11 susijusias bylinėjimosi išlaidas, o apeliantės – su byla T-289/11 susijusias bylinėjimosi išlaidas.

125. ELPA priežiūros institucija ir Ispanijos vyriausybė, kaip į bylą įstojusios šalys, turėtų padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

## VIII – **Išvada**

126. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau:

— panaikinti 2013 m. rugsėjo 6 d. sprendimą sujungtose bylose T-289/11, T-290/11 ir T-521/11 *Deutsche Bahn ir kiti / Komisija* dėl Bendrojo Teismo atmesto pagrindo, grindžiamo tuo, kad dėl pažeidimų, susijusių su pirmojo patikrinimo atlikimo tvarka, buvo pažeista apeliančių teisė į gynybą,

— panaikinti 2011 m. kovo 30 d. Komisijos sprendimą C(2011) 2365 ir 2011 m. liepos 14 d. Komisijos sprendimą C(2011) 5230,

— atmesti likusią apeliacinio skundo dalį,

— nurodyti apeliantėms padengti pusę savo bylinėjimosi išlaidų ir priteisti iš jų pusę Komisijos bylinėjimosi išlaidų, susijusių su šiuo apeliaciniu skundu, o Komisijai nurodyti padengti pusę savo bylinėjimosi išlaidų ir priteisti iš jos pusę apeliančių bylinėjimosi išlaidų, susijusių su šiuo apeliaciniu skundu,

— nurodyti Komisijai padengti bylinėjimosi išlaidas, susijusias su bylomis T-290/11 ir T-521/11, o apeliantėms – padengti bylinėjimosi išlaidas, susijusias su byla T-289/11,

— nurodyti Ispanijos vyriausybei ir ELPA priežiūros institucijai padengti savo bylinėjimosi išlaidas.